

Анотація навчальної дисципліни
«ЗАГАЛЬНА І ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ»
для здобувачів першого рівня (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальності 106.Географія
освітньо-професійних програм: «Картографія, геоінформатика і кадастр» і «Фізична
географія, моніторинг і кадастр природних ресурсів»

Назва – Загальна і вікова психологія

Лектор – Федосєєв Віталій Альфредович, кандидат медичних наук

Категорія навчальної дисципліни: вибіркова

Курс: 2, **Семестр:** 4

Обсяг дисципліни: Загальна кількість годин – 90; кількість кредитів – 3.

Мета викладання навчальної дисципліни «Загальна та вікова психологія» – інтеграція та систематизація психологічних знань щодо механізмів організації та функціонування психічного апарату людини та розвитку особистості, що є підставою для розвитку професійних компетенцій майбутнього фахівця у галузі середньої освіти. Програма складається з 2-х розділів: 1) загальна психологія; 2) вікова психологія.

Заплановані результати навчання

Фахові компетентності:

PH 2. Знає закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію.

PH 4. Здатний висловлювати власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються; знає та розуміє особливості навчання різноманітних груп учнів, застосовує диференціацію навчання, організовує освітній процес з урахуванням особливих потреб учнів.

PH 5. Ефективно застосовує професійні знання в практичній педагогічній діяльності при вирішенні навчальних, виховних та науково-методичних завдань з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, конкретних психолого-педагогічних ситуацій.

PH 10. Здатний проєктувати рівноправне, справедливе, психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, уміє виявляти булінг серед учнів та протидіяти йому, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.

PH 11. Здатний цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.

PH 14. Володіє критичним осмисленням проблем у навчанні та/або професійній діяльності на межі предметних галузей.

PH 20. Знає і вміє залучати інноваційні концепції, методики та тенденції вітчизняної та зарубіжної теорії навчання географії.

PH 21. Самостійно збирає, обробляє, аналізує і систематизує наукову та технічну інформацію під час проведення профільних досліджень.

PH 26. Творчо застосовує сучасні методики і технології, різноманітні методи та форми прогресивного навчання, інноваційні прийоми навчання в освітніх закладах різного типу, забезпечуючи формування в учнів предметних компетентностей та основ цілісної природничо-наукової картини світу.

Знати:

— основні етапи розвитку та напрямки психології як науки та сучасними уявленнями щодо природи психічного відображення;

— закономірності функціонування психічних процесів, психічних станів та психічних властивостей особистості;

— основні підходи та теорії до розуміння особистості;

— періодизацію розвитку особистості у різних підходах, охарактеризувати основні кризи розвитку особистості та сенситивні періоди.

Вміти:

- застосувати методи психологічної діагностики рівня розвитку пізнавальної, емоційно-вольової, мотиваційно-особистісної сфер учнів та студентів;
- висловлювати власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються;
- застосовувати диференціацію навчання, організує освітній процес з урахуванням особливих потреб учнів.
- ефективно застосовувати професійні знання в практичній педагогічній діяльності при вирішенні навчальних, виховних та науково-методичних завдань з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, конкретних психолого-педагогічних ситуацій.
- проєктувати рівноправне, справедливе, психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище,
- виявляти булінг серед учнів та протидіяти йому, організувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.
- цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва;
- володіти критичним осмисленням проблем у навчанні та/або професійній діяльності на межі предметних галузей;
- залучати інноваційні концепції, методики та тенденції вітчизняної та зарубіжної теорії навчання географії.
- самостійно збирати, обробляти, аналізувати і систематизувати наукову та технічну інформацію під час проведення профільних досліджень.
- творчо застосовувати сучасні методики і технології, різноманітні методи та форми прогресивного навчання, інноваційні прийоми навчання в освітніх закладах різного типу, забезпечуючи формування в учнів предметних компетентностей та основ цілісної природничо-наукової картини світу.

Необхідні обов'язкові супутні дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами як «Педагогіка», «Методика навчання географії».

Зміст дисципліни:

Тема 1. Базові поняття сучасної психології

Тема 2. Психічні процеси та стани

Тема 3. Особистість.

Тема 4. Періодизація розвитку особистості

Види навчальних занять: лекційне, семінарське, консультація.

Форми навчання: денна, заочна.

Методи навчання: пояснювально-демонстраційний, частково-пошуковий, дослідницький, метод проблемного викладання.

Методи контролю: усний (виступи на семінарських заняттях, круглих столах, індивідуальні презентації, групове обговорення), письмовий (практичні роботи, наукові реферати), поточний, модульний та семестровий контроль.

Форми підсумкового контролю: іспит

Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальні завдання для аудиторної та самостійної роботи, перелік тем для обговорення, індивідуальні завдання, комплекти завдань для поточного, модульного та підсумкового контролю.

Мова навчання: українська.

СПИСОК ОСНОВНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Видра О.Г. Вікова та педагогічна психологія. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017 – 120 с.
2. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2017 – 424 с.

3. Капська А.Й. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей Навч. посіб. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 232 с.
4. Кутішенко В.П. Вікова та педагогічна психологія. 2-ге видання. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017 – 124 с.
5. Максименко Д.С. Ігри та ігрові завдання для дітей раннього віку з обмеженими можливостями здоров'я. Практична психологія К.: Центр учбової літератури, 2018 –120 с.
6. Максименко Д.С. Психологічні особливості криз підлітка. - К.: Центр учбової літератури, 2018 –200 с.
7. Максименко Д.С. Розвиток розумової діяльності дітей дошкільного віку підлітка. К.: Центр учбової літератури, 2018 –192 с.
8. Максименко С.Д. Загальна психологія. 3-є видання. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2017 – 272 с.
9. Москалець В. П. Загальна психологія [текст]: підручник. / В. П. Москалець. – К. Ліра–К., 2020. – 564 с.
10. Освітні технології: Навч. – метод. посіб. / О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О. М. Любарська та ін.; За заг. ред. О. М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
11. Практика розвивального навчання / за ред. О. К. Дусавицького. – Харків : ХНУ, 2004. – 192 с.
12. Сергєєнкова О.П. Педагогічна психологія. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2017 –168 с.
13. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки. К.: Центр учбової літератури, 2017 – 248с.

Затверджено на вченій раді факультету геології, географії, рекреації і туризму. Протокол № 4 від 03.04.2023 р.